

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра економіки, підприємництва та економічної безпеки

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІДПРИЄМСТВА**

(на матеріалах ТОВ «Будівельник»)

Виконав: здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти групи БЕБ

Спеціальності 051 «Економіка»

Освітньо-професійної програми «Економічна безпека»

Колесник Ю.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник Шандова Н.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(прізвище та ініціали)

Херсон 2021 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра економіки, підприємництва та економічної безпеки

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальності 051 Економіка

Освітньо-професійна програма: Економічна безпека

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., професор

_____ Н.В. Шандова

« _____ » _____ 2021 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА СТУДЕНТУ

Колесник Юлії Володимирівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Підвищення рівня економічної безпеки підприємства (на матеріалах ТОВ «Будівельник»)

керівник роботи Шандова Н.В., професор, д.е.н.

затверджена наказом закладу вищої освіти від 24.09.2021 р. № 471-с

2. Строк подання студентом роботи 15.12.2021

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники, навчальні посібники, періодичні видання, планові та звітні показники діяльності ТОВ «Будівельник» за 2018-2020 р.р.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємства

Аналіз рівня економічної безпеки будівельних підприємств

Підвищення рівня економічної безпеки в нестабільних умовах зовнішнього середовища

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Робота містить 15 таблиць, 24 рисунки _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Консультант з написання I-III розділів</i>	<i>Шандова Н.В., професор</i>		
<i>Консультант з нормоконтролю</i>	<i>Латкіна С.А., ст. викладач</i>		

7. Дата видачі завдання _____ .2021 р

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	<i>25.10.2021 -29.10.2021</i>	<i>виконано</i>
2.	Складання і затвердження плану роботи	<i>28.10.2021 -02.11.2021</i>	<i>виконано</i>
3.	Написання I розділу	<i>03.11.2021 – 12.11.2021</i>	<i>виконано</i>
4.	Написання II розділу	<i>28.10.2021 – 15.11.2021</i>	<i>виконано</i>
5.	Написання III розділу	<i>16.11.2021 – 30.11.2021</i>	<i>виконано</i>
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	<i>28.11.2021 – 30.11.2021</i>	<i>виконано</i>
7.	Оформлення роботи	<i>26.11.2021 – 01.12.2021</i>	<i>виконано</i>
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	<i>02.12.2021 – 05.12.2021</i>	<i>виконано</i>
9.	Подання роботи на рецензування	<i>06.12.2021 – 09.12.2021</i>	<i>виконано</i>
10.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	<i>15.12.2021</i>	<i>виконано</i>
11.	Захист роботи в ДЕК	<i>.12.2021</i>	

Здобувач _____ *Колесник Ю.В.*
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ *Шандова Н.В.*
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра Колесник Юлії Володимирівни на тему «Підвищення рівня економічної безпеки підприємства» містить 99 сторінок, 15 таблиць, 24 рисунки, 41 літературне джерело.

Об'єкт дослідження – товариство з обмеженою відповідальністю «Будівельник» і його фінансово-господарча діяльність.

Предмет дослідження - інструменти, методи підвищення економічної безпеки підприємства.

Мета роботи – дослідження теоретичних положень, розробка методичних та практичних рекомендацій щодо підвищення рівня економічної безпеки підприємства.

В роботі здійснено аналіз теоретичних аспектів забезпечення рівня економічної безпеки підприємства; розглянуто показники рівня економічної безпеки підприємства; запропоновано заходи щодо підвищення рівня економічної безпеки підприємства.

Практична значимість магістерської роботи укладається в тому, що розроблені в ній положення, висновки й рекомендації спрямовані на підвищення рівня економічної безпеки підприємства, використання результатів, отриманих в дослідженні сприятимуть підвищенню ефективності діяльності підприємств в контексті забезпечення безпечних умов функціонування підприємства.

Кваліфікаційна робота магістра виконана на основі матеріалів ТОВ «Будівельник» за 2018-2020 рр.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність і зміст категорії «економічна безпека»	9
1.2. Фактори і умови розвитку будівельних організацій	21
1.3. Системи оцінювання безпечної діяльності будівельних організацій	30
Висновки до розділу 1	38
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	40
2.1. Аналіз умов розвитку будівельної діяльності в умовах нестабільного зовнішнього середовища	40
2.2. Аналіз економічних показників діяльності ТОВ «Будівельник»	45
2.3. Оцінювання показників, що впливають на економічну безпеку ТОВ «Будівельник»	57
Висновки до розділу 2	65
РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В НЕСТАБІЛЬНИХ УМОВАХ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	67
3.1. Здійснення моніторингу економічної безпеки підприємства	67
3.2. Організація забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств	74
3.3. Економічне обґрунтування доцільності реалізації запропонованих заходів	85
Висновки до розділу 3	89
ВИСНОВКИ	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96

ВСТУП

Світова економічна криза, викликана пандемією нової коронавірусної інфекції Covid-19, суттєво загострила проблему забезпечення економічної безпеки, як з теоретичних, так і із практичних позицій. Викликаний як самою пандемією, так і заходами, реалізованими державою по її подоланню, макроекономічний шок негативно позначився на економічній безпеці на всіх рівнях ієрархії господарської системи: глобальному, національному, регіональному й галузевому, окремих господарюючих суб'єктів і домогосподарств. При цьому вплив коронакризису на підприємства й організації різних галузей виявився суттєво неоднаковим, що викликає необхідність поглибленого аналізу викликаних ним змін і механізмів впливу на галузевому рівні.

Будівельна галузь – одна з найважливіших галузей економіки, що визначає ефективність всієї економічної системи країни. Важливість цього сектору для економіки будь-якої країни можна пояснити так: капітальне будівництво створює багато робочих місць і використовує продукцію великої кількості галузей економіки. Економічний ефект від розвитку цієї галузі – це мультиплікаційний ефект грошей, вкладених у будівництво. Будівництво створює сприятливі умови для розвитку малого та середнього бізнесу.

Нині будівельний ринок в Україні переживає не найкращі часи. Складна ситуація зменшує інвестиційну привабливість та змушує відмовлятися від проектів на передінвестиційній стадії. Від будівельної галузі залежить розвиток багатьох інших галузей, які тісно взаємопов'язані. Саме тому необхідно підвищувати її показники, розвивати цю галузь та забезпечувати необхідні умови для її розвитку. Будівельна галузь відіграє помітну роль у національній економіці України, на її частку, по даним Держстат України, в останні роки (2018-2020 рр.) у середньому доводиться 2,5% ВВП, хоча середньоєвропейський рівень становить 6%, при цьому на галузь припадає 3,6% від загальної кількості зайнятих працівників у суб'єктах господарювання за всіма видами економічної

діяльності. Для порівняння, в країнах ЄС цей показник коливається від 4,5% до 6,5%. Будівельна діяльність орієнтована на створення матеріальних умов для всіх інших видів господарської активності й організації нормального протікання соціальних процесів. Будівництво – одна із ключових галузей національної економіки. У той же час, вона має ряд особливостей, що впливають на нормальне функціонування організацій галузі, які повинні бути враховані при прийнятті відповідних управлінських рішень.

Таким чином, актуальною для вивчення є проблематика, пов'язана з розробкою інструментарію забезпечення економічної безпеки будівельних організацій в умовах макроекономічних шоків, зокрема – в умовах такого роду шоку, викликаного пандемією нової коронавірусної інфекції Covid-19.

Проблеми забезпечення економічної безпеки, виявлення властивих цій сфері загроз і ризиків, розробки ефективних методів протидії ним, розглядалися в працях низки вчених, у числі яких: В. Геєць, Я. Жаліло, Т. Клебанова, М. Кизим, Г. Козаченко, О. Ляшенко, В. Лук'янова, В. Пономаренко, С. Філіппова. Проблеми функціонування та розвитку підприємств будівельної галузі знайшли відображення в роботах багатьох науковців: І. Адамської, К. Засікан, А. Колосової, О. Оскоми, Ю. Пинди, А. Стельмашука, М. Сухонос та ін. Але, незважаючи на досить велику кількість робіт, багато питань щодо сучасного стану та перспектив розвитку підприємств будівельної галузі є актуальними, та потребують подальших досліджень.

Метою роботи є дослідження теоретичних положень забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах нестабільного зовнішнього середовища та розробка пропозицій щодо підвищення рівня економічної безпеки на будівельних підприємствах. Для досягнення поставленої мети дослідження вирішено такі завдання:

- дослідити сутність і зміст категорії «економічна безпека»;
- визначити фактори, що впливають на економічну безпеку будівельних підприємств в умовах нестабільного зовнішнього середовища;

- дослідити вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на рівень економічної безпеки;
- провести аналіз рівня економічної безпеки на ТОВ «Будівельник»;
- розробити практичні рекомендації щодо підвищення рівня економічної безпеки будівельних підприємств.

Об'єктом дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю «Будівельник» (далі – ТОВ «Будівельник»), що розглядається в контексті забезпечення його економічної безпеки.

Предметом дослідження є організаційно-економічні і управлінські відносини в забезпеченні розробки і реалізації заходів протидії ризикам і загрозам економічній безпеці будівельних підприємств, викликаних нестабільним зовнішнім середовищем.

У процесі дослідження використано: методи структурного, функціонального, історичного (ретроспективного), компаративного, інституціонального, аналізу, економіко-математичного моделювання й експертного оцінювання, нормативний і позитивний макроекономічні підходи, аналітичні й розрахункові методи й ін. Інформаційну базу дослідження склали статистичні дані Держстату України, матеріали будівельних підприємств; результати кількісних і якісних досліджень будівельних організацій; результати авторських досліджень; емпіричні дані по темі дослідження, викладені в монографіях, наукових журналах, матеріалах конференцій, у мережі Інтернет.

Практична значимість магістерської роботи укладається в укладається в тому, що проведений у дослідженні аналіз фірми й отримані результати можуть служити базою для розробки заходів щодо підвищення економічної безпеки підприємств.